VII. évfolyam. Arad, 1892. Október 1. Szombat. 224-ik szám

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidéken postai szétküld.:	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 frt
Fél évre	6 „	Fél évre	7 „
Negyed évre	3 „	Negyedévre	3.50
Egy hóra	1 „	Egy hóra	1.20

Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság", főut 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzekés a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések dija:

Hat h. petit sor egyszer	6 kr	Bélyegdij külön	30 kr
Minden következőnél	4 „	Nyilttér sora	15 „

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, no a lap szellemi részét illető közlemények intézendő. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

A közegészségi járvány.

Arad, september 30.

Nyugalmas körültekintés- és gondossággal tették intézkedéseiket Magyarország kormánya és helytartósága, mióta az ázsiai kolera Europa határát átlépte, s valószinüvé lett, hogy hazánkban is elterjed. A két hónap alatt, mely a járvány fenyegető fellépte óta mostanáig eltelt, minden megtörtént, mi adott közegészségügyi viszonyaink, az administrácziók meglevő apparatusával megtehető volt, s ha a vész betöréséhez fogyatékos védelemmel állunk szemben, annak sem a haladék, — sem a jóakaratban való hiányt okául nem vethetjük. Volt idönk elkészülni a védelemre, igyekeztünk is vele, annyi lett, a mennyi az időből telt: a hiányokért — ha itt lesz a baj — a társadalom az administrácziót, ez amazt fogja hibáztatni minden haszon és józan ok nélkül, a mint már az történni szokott nálunk és egyebütt.

Különösen ellehetünk arra készülve, hogy az ellenzéki sajtó, melynek a hatóság elleni izgatás a kenyere, nem fogja elmulasztani a kínálkozó alkalmon kihasználni, s a hol a hevesebben fellépő járvány végsőig zaklatja a különben is izgatott kedélyeket, találkoznak majd köztük kik bürbakul a hatóságot fogják a közvélemény itélőszékének kiszolgáltatni, a mint az már a fakcziozus ellenzék által történni szokott nálunk és egyebütt.

Pedig immár itt az ideje, hogy az üres rekriminácziók helyett higgadt nyugommal szemébe nezzünk a veszedelemnek, mert a profilaktikus intézkedéseket a közvetlen védekezés és harcz fogja felváltani, melyben minden egyesnek a saját életéért s egyben a közös jóvoltáért kell küzdenie.

Hazánk fővárosában ugyanis — miként a legujabb tudósításokból értesülünk, megvetette lábát a fekete rém, tegnap előtt három, tegnap kettő halt meg a járványt jellemző tünetek között és alig szenved kétséget, hogy komoly bajjal állunk szemben, melyet azonban miként egyebütt történt, Budapesten is el lehet szigetelni, vagy iatásában legalább is annyira korlátoln, hogy nagyobb pusztitásokat ne vigyen végbe.

Bátoritó, buditó példát eleget nyujt rá különösen az ez idei járvány fellépte és terjedése. Mert bár mi mondassék is, annyi kétségelen, hogy egyedül az Europaszerte éetbe léptetett szigoru elővigyázati intézkedéseknek tulajdonitható, mikent a járvány gyors elöhaladásában megakasztatott, s hogy két hónap alatt csak egyetlen nagyobb nyugati emporiumban tudta magát megfészkelni, jólleheet szórványosan a legtöbb Éjszaknémetországi városban és Berlinben is felléptett. Sőt legutóbb Galicziában is kiütött és csakhamar ismét elnyomatott. De legfeltünőbb a franczia fővárosának, Párisnak példája hol [illegible] évszakban át lappangot és szinte [illegible] kora [illegible] járványszerü aggasztóbb mérveket öltött volna.

Nincs okunk tehát a budapesti esetek miatt megijednünk, legkevésbé pedig az eddig tett és ezután teendő óvintézkedések sikere és hatálya iránt kétségbe esnünk. Már azzal, hogy a járvány kitörése és elharapódzása a hűvösebb őszi évszakig lett elodázva, igen sok éretett. Őszkor a közép jobbmodu s egészségesebben táplálkozik, s a járványnak, ha el is terjedne, a küszöbön álló tél szükségkép rövidebb tartamot szabna.

Arad város hatóságának erélye és belátása iránt bizalommal vagyunk; megtette kötelességét a legutóbbi kolerajárvány alkalmával s elnyomta erélyes intézkedésével csirájában a kiütött járványt. Meg fogja tenni kötelességét ezuttal is. Csodákat nem vár tőle a polgárság, és ellehet rá készülve, hogy miként Budapestnek ugy Aradnak a kapuján is bekopogtat a kelletlen vendég; de annyi bizonyos, hogy minden egyes nap, melylyel a járvány kitörését, vagy elterjedését elodázni tudjuk, nagy siker és előnynek mondható, és ez legyen megnyugvásunknak egyrészt, másrészt a védekezésben annál nagyobb buzgóságunknak forrása.

Belföld.

Meg van-e hamisitva a pragmatika szankczió?

Illetékes helyről ez érdekes dolgot illetőleg a következő felvilágositást kaptuk:

A pragmatika szankczió tényleg Haus-Gesetz, melynek Magyarország örökösödési jogára vonatkozó része az 1722—23-iki törvény 1. és 2. artikulusa által elfogadva és szentesitve lett. Ebben a Haus-Gesetzben, mint ilyenben, természetesen más egyebek is foglattatnak, a melyek minket, mint az osztrák örökös tartományokat illető rendelkezések, nem illetnek és nem is érdekelnek. Magyarország örökösödési joga a Habsburg-ház fiuágának kihalta után III. Károly, József (III. Károlynak idősebb bátyja, a ki meghalt mielőtt trónra juthatott volna, de leányai maradtak) és Lipót (III. Károly atyja, kinek szintén több leánya is maradt) leányait és azok maradékait illeti és tovább nem terjed. Azért, ha Lipót leányágon való utódai is kihalnának, Magyarországra a szabad választási jog visszaszáll s egyuttal az örökös tartományokkal való kapocs is — a mely a pragmatika szankczión

TÁRCZA.

— Október 1. —

Őszi napon.

Eresz alatt fecskefészek,
Most költöznek ki belőle,
Uj tavaszról csicseregnek
Kis madarak jó előre.

Majd ha ismét elfoglalják
Puha fészkük' visszatérve,
Elfelejtik azt a sok bajt
A mi őket útban érte.

Csicseregnek kikeletről,
A nagy útról, melyet holnap...
Hallgatom csak, nem is értve,
Csak ugy sejtve, mit dalolnak.

Mért is vágynék uj tavaszra,
A ki még uj hanton gyászol?
— Én is csakúgy álmodozom
Elmult, eltünt boldogságról.

Tolnai Vilmos.

Thermidor.

(Dráma 4 felvonásban. Irta: Sardou Victorien. Fordította: Paulay Ede. Az aradi szinház megnyitó-darabja 1892. október 1-én.)

Ma nyilik meg az aradi szini-szezon az öreg Aradi Gerö nélkül, ki már csak a másvilágról nézi, miként sajárkodik örökében a fia s az a három „jobb kéz", kit meg életében rendelt a kis direktor melle.

Ugy volt, hogy a „Madarász"-szal köszönti ránk a Nagyváradról hazatérő társulat az „Adj Isten"-t. De meggondolták a dolgot. Belátták, hogy megnyitónak még sem illenék ez a walzer-dus német termék. S ha már eltértek az ős szokástól, mely szerint megnyitónak rendszerint történeti szinmü, hazai termék adatott: különösebb ambicziótól sarkalva Sardou Viktor, a hires franczia iró még hiresebb „Thermidor"-jával nyitják meg a szezont.

A Thermidor meg volt igérve nekünk tavaly, a pótszezonban. Csakhogy leszorult a müsorról s Nagyváradon hozta először szinre, majd Náday-val is adta az aradi szintársulat, mely igy a bizarr drámát már betanulva mutatja be nekünk, a mi csak előnyére lesz az előadásnak.

Mielőtt a Thermidor-t közelebbről ismertetnénk, érdekesnek tartjuk közölni a reflexiókat, mit egy neves fő- és székvárosi kritikus irt, mikor 1892 márczius 23-án a nemzeti szinházban került bemutatóra a Thermidor.

„Jól emlékszünk még azokra a hatásokra — mondja — melyeknek hire Párisból tavaly januárban Thermidor első előadása alkalmával keltek világgá. A nagy forradalom tisztelőinek nem volt inyükre, hogy a Sardou-féle darabban ezzel a forradalommal s egyik főhősével, Robespierre-el nem bánnak csinján, s ezért a kormánynál kieszközölték, hogy a szinmünek a Théatre Francais-ban való előadását betiltsa.

Nos, jó magam nem vagyok franczia radikális köztársasági, azt is bevallom, hogy Robespierre-el sem rokonszenvezek, hogy a republikánus erkölcs- és frázisköpenyeget meglehetősen elkopottnak és unalmasnak tartom, és mégis édesörömest csatlakoznám azokhoz a forradalomtisztelőkhöz, a kik kieszközölnék, hogy a Thermidor előadásának betiltása a nemzeti szinházra is kiterjedjen.

Ez is radiklizmus, igaz, hogy csak irodalmi radikalizmus. Thermidor ellen csakis irodalmi és müvészi izlésem tiltakozik. A darabnak három előadása még megjárja, söt talán kivánatos is, s Paulai igazgatónak szinte

ARADI KOZLONY.

k — megszakad, mint ezt Deák Fe- 67-ben igen világosan kifejtette. Mind- gok szentesitett törvényeinkben, min- iget kizárólag, bennfoglaltatnak és k mindenesetre több garancziát nyujt, Haus-Gesetz, a melyhez, akár létezik, ı létezik, semmi köze nincsen.

ıi a pragmatika szankczió meghamisi- ti, Kossuth Lajos ezt összetéveszti ik Haus-Gesetznek meghamisitásával, a XVI. században történt és pedig a bachi-ág altal, vagy ennek javára. Ez -Gesetz ma már érvényen kivül van és az örökös tartományok örökösödését g e szavak: männliche Nachkommen, meg vannak hamisitva „eheliche Nach- en"-re, hogy ezáltal az öröklési jog a n uralkodó bajor királyi családra is ki- sztessék. Mindez tehát még kevésbbé ér- li Magyarországot, mint maga a pragma- ka szankczió a Haus-Gesetzben.

A milleniumi kiállitás

Lukács kereskedelmi miniszter, mint értesülünk, leiratot intézett a fő- és székváros közönségéhez, melyben arról értesiti hogy a kormány a millenáris kiállitást a városligetben kivánja megtartani és e czélból felhivja a fő- és székváros közönségét hogy a volt kiállitás területének egy részét bocsássa rendelkezésére. Egyuttal azon reményének adva kifejezést, hogy a kiállitás sikerének biztositásához a fő- és székváros a maga részéről is hazafias készséggel hozzájáruland, felhivja a miniszter a fővárost, hogy a kiállitás költségeihez, illetőleg a koczkázati alap létesitéséhez — a mely alap legnagyobb részét ugy is az állam fogja fedezni — a maga részéről is járulna hozzá. A millennáris nemzeti kiállitást rendező országos bizottság a kereskedelmi miniszter elnöklete alatt s az illetékes miniszterek, valamint az érdekelt tényezők közremüködésével már a legközelebbi napokban meg is fog alakulni.

—

Dementi.

Tegnap lapunk hozta hogy Aldor Imre korunk egyik jeles leleplezője miben fáradozik és minő fulminans támadást intézett Török udvarhelymegye főispánja ellen, erre vonatkozólag Udvarhelyről táviratot veszünk melyben illetékes helyről annak a kijelentésére kérnek föl, hogy az x. y. z. nyilt levelében foglalt állitások minden alapot nélkülözők. Az esetet Polónyi még tovább is felszinén akarja tartani és mint haljuk a ház legközelebbi ülésén interpellálni fog. A dologhoz a Magyar ujság tegnapi száma a következőleg szól. „Nyilt levél" czimmel egy pamfletet küldtek be hozzánk két nap előtt; a „nyilt levél" Bánffy Dezső báróhoz, a képviselőház elnökéhez volt intézve s abban Török Albert Udvarhelymegye főispánja azzal vádoltatott, hogy alispán korában az ellenzék agent provocateurje volt. Daczára annak, hogy a névtelen levéliró azt erősitgette, hogy birtokában van egy czikk kéziratának, mely szerinte Török Alberttől származott s mely a kolozsvári „Ellenzék"-ben jelent meg, a levél tartalma és hangja olyan volt, hogy kiérzett belőle — a személyes boszuvágy. Ezért tudomást sem vettünk a nyilt levélről. Hogy mennyire jó nyomon jártunk, bizonyitja az, hogy mint egy fővárosi hirlap irja, a nyilt levél szerzője egy elbocsátott tanár Aldor Imre. Ami pedig az „Ellenzék"-ben megjelent czik kéziratát illeti, Bartha Miklos orsz. képviselő, az „Ellenzék" szerkesztője felkért annak a kijelentésére, hogy az illető czikket néhai Szabó Károly ügyvéd küldötte az „Ellenzék"-hez „Székely huszár" név alatt; maga Bartha bontotta föl azt, átvizsgálta, helyenkint kijavitotta s maga adta nyomdába. Végül Bartha kijelenti hogy a Szabó Károly kéziratát ismerte s biztosithat mindenkit, hogy a czik az ő saját kezü irás volt.

—

Zichy minisztrjelölt.

Zichy Józsefnek miniszterré való kineveztetését (Szögyény helyére ?) mint nekünk Pozsonyból sürgönyzik, illetékes körök befejezett dolgoknak tekintik. Helyette pozsonyi főispán Majláth György lesz, trencséni főispánná pedig Baross Jusztin fog kineveztetni.

—

Szilágyi szaporitattja a kezelő személyzetet.

Az igazságügyminiszter értesülésünk szerint a jövő évi költségvetésbe a kir. biróságok és ügyészségek kezelő személyzetének szaporithatása czéljából az eddigi összeget 125.000 frttal meghaladó összeget vett fel, hogy az ügymenet ezáltal is gyorsittassék.

Még egyszer Apponyiról.

Budapest, szeptember 28.

(…) Boldoggá tette Apponyi Albert Jászberénynek városát. Ott lettek elintézve az Apponyi pontok. I. Pénzügyi egyensuly adóleszállitással. II. Vallásszabadság és polgári házasság a kath. klerus beegyezésével. III. Nemzetiségi kérdések csombókjainak kettévágása szónoklattal. IV. Kossuth Lajos apotheszise, tervezve és előadva az Apponyiak által. Befejezésül a kormánybuktatás és a miniszterek futása.

Képzelhető, hogy Jászberény városa magán kivül volt. Elkezdődött a tapsvihar menydörgése a piaczon, és a la »add tovább«, végig menydörögte minden utczáját a városnak. És azon a téren, melyen ime a ..a megmentetett hihetőleg emlékszobrot fognak emelni.

Sajnos, igy erre még egyet kellett aludniok a tztelt hallgatóknak s a nemes város csak másnap vette észre, hogy semmiből semmi. Az álommal együtt elpárolgott Apponyi az ő egész diadalmas táborával s ő hagyta a Berényieknek a menyei igéretekkel spékelt egész kövér szónoklatát s a katzenjammert, melyet a szónoklat tisztágos elvezése s a medvebőrere következett grand ivás idézett elő.

Apponyi Albert szerint ez az egész mai kormányvás szerelényvesztés és komédia. Az egyszeri tót pap is azt prédikálta az ő hiveinek, hogy az ember akarata szabadon, hogy gyülölsége zemberneк. Zakarja ember, hogy nem lássa, akkor lebukott a prédikáló szék deszkája mögé, mint én most, hogy nem lássa. Zakarja ember, hogy lássa? Most ismét felállott a prédikáló székben »mint én most, hogy megint csag lássa.«

Persze hogy a hivek el voltak ragadtatva, s csak a templom dicsőségére mellőzték a tenyerükben viszkető frenetikus tapsot, különben tultettek volna a jászberényi hiveken, hol Apponyi ugyancsak a nemlátás szónoklatát produkálta. Nem akar látni a kormány müveiben semmi jót. Hát neki is meg van annyi a szabadakaratból, hogy lebukik a prédikáló székben, s hogy jót lásson, majd csak akkor áll föl, ha Apponyi-kormányt ir a történelem. Félő azonban, hogy sokáig fog a prédikáló szék deszkája mellett kuczorogni.

Már azt is bejelentette a berényieknek s ezen beszéd közvetitése által az országnak: Mit szólna ő ő felségének a Kossuth ünnepélyről, ha szerencsés lehetne tanácsot adhatni a királynak. Más szavakkal: ha ő volna kormányon.

Hát csak segitsék rá a derék jászok, mig a Kossuth-ünnepély emékének melege el nem mulik, különben elkéshetnek a dicsőséggel. Azt mondaná ugyanis Apponyi Albert, hogy: »A magyar nemzet loyalitásának, királyhüségének fényesebb tanubizonysága soha nem volt, mint épen a Kossuth Lajos tiszteletére rendezett ünnep stb.«

Ezt ugyan nem Apponyi mondaná először, mert a hány ujság van Magyarországban, mind megirta; de még könnyebb is azt elmondani a jászberényiek előtt, ahol rettentően megtapsolják érte, mint ott, a hol azt hiszem a Kossuth La.

---

köszönettel tartozunk értük. Legalább meglátjuk belőlük, hogy a mai párisi szinkázi közönségnek mi tetszik, s hatásuk alatt elérjük csakugy mint Daudet „Akadály"-ának hatása alatt, hogy emanczipálódunk a most divó párisi szinház koszttól. Hanem a szokásos három előadáson kivül minden ujabbért kár volna, hiszen modern drámairodalmunk elég kárát vallotta már Sardounak, s bizony ideje volna, hogy ne állitsák folyton követendő mintának iróink elé.

Sokáig gondolkoztam rajta, hogy a Thermidor tulajdonképen miféle darab, s hogy szerzője mit akart vele? Méregettem a darabot a régiek elveivel, s kutattam a modernnek tekintetével, és nem találtam benne semmit. Nem leltem benne drámát és nem leltem benne müvészetet, nem találtam benne egyebet egyetlen szerepnél, a Labussierénél, melyet a szerző valószinüleg Coquelin számára irt meg s amelynek kedvéért csinálta az egész darabot. A szinmüben nincs folytonos és drámailag fokozódó cselekmény, hanem csak egyes dramatikussá fejlesztett jelenetek, a melyekben Sardou a boulevarddrámák legósdibb és legelnyüttebb eszközeivel keresi a hatást.

Thermidor korántsem politikai szinmü, vagy jobban mondva politikai komédia, amilyen Sardounak egyszer a „Rabagas" megirásával sikerült. E darabban tudvalevőleg Gambettát persiflálta.

*

Thermidor tartalma a következő; Fabienne Martialnak, ki a hadseregben mint tiszt szolgál, mátkája. Mikor az ifju néhány hónapig hadifogságból hazakerül, aráját a kolostorban találja, ahová a foradalom iszonyai elől menekült. Rábirja, hogy lemondjon apácza fogadalmáról, s hogy kövesse. Ime az első effektus. A szerelem erősebb a vallás kötelékénél. Valahány érzelgő kebel van a világon, mind ujjongva fogadja e győzelmet.

Ugyanaz nap a jólétbizottság az összes apáczákat halálra itéli s noha épen Thermidor 9-e van, Robespiere bukásának a napja, az itéletet végrehajtják.

Fabiennet is a vesztőhelyre viszik. Martial meg akarja menteni s arra tökéli magát, hogy a leányt jó reménységben levőnek nyilvánitja. Ezt az állapotot ugyanis a forradalom legborzalmasabb napjaiban is respektálják. Fabiennenek a nyilatkozatot alá kellene irni, de a szeplötlen szüz, a ki egy órával ezelőtt kész volt reá, hogy egy tiszttel megszökjék, megbotránkozva taszitja el az iratot. Nem irja alá a maga gyalázatát, szem előtt tartván az öreg marquisenek szavait: „On fait l'amour, mais on n'en parle pas," hanem lefejezteti magát. Martialt, a ki a hóhér kezei közül ki akarta szabaditani, agyonlövik.

És Labussiére? Nos a főszerepnek a tulajdonképeni cselekményhez semmi köze sincsen. Labussiére, ki valaha szinész volt, a forradalomnak ellensége. A jólétbizottságnál van hivatalban, s butának tetteti magát, hogy időnként egy-egy halálra itéltet megmenthessen.

Se cselekmény, se pszihológiai cselekmény. A szereplők mindmegannyi ruhabábok vagy történelmi álarczok, melyeket a párisiak a maguk történelméből jól ismernek. A darabnak egyetlen érdeme, hogy antiquáriusi szorgalommal van összeállitva. Sardou a forradalmi könyveket és muzeumokat nagy buzgalommal tanulmányozta.

Thermidor különben az az igazi szinész dráma, melynek sorsa a szereplők játékától függ. Vele él és vele bukik.

A szerepek jó kezekbe vannak adva s miután a darab is már betanult, az érdekesség mellett élvezetesnek is igérkezik a mai megnyitó előadás.

jos nevének emlegetésével nem valami nagy diplomácziai tapintatot árulna el a nemes gróf. Ügyetlenkedésére legfelebb is annyit mondanának, hogy nem szólnának semmit.

Hát ha az adót is ilyen könnyed bravourral gondolja leszállithatni; az elkeresztelést is ily könnyed bravurral reméli megoldhatni, vallásszabadságot, polgári házasságot minden nehézség nélkül véli létrehozhatni, a nemzetiségi kérdést egy csapással akarja elintézni? Hát akkor csakugyan siessenek a berényiek kormányra juttatni a nemes grófot, mert ilyen csodálatos mennyei hatalmat csakugyan nem találhatnak föl más földi halandónál.

Külföld.

A szerb egyházi kongresszus.

Karlóczáról jelentik 29-iki kelettel: A szerb egyházi kongresszus szervező választmánya már átadta Brankovics patriarkának a végleg elkészült javaslatokat a magyarországi szerb egyház alkotmánya, az iskolai szabályzat, a lelkészek, püspökök és metropoliták javadalmazása, fegyelmi szabályzat, nyugdijszabályzat, továbbá az egyházi alapok és a zárdai javak kezelése tárgyában. — Brankovics patriárka legközelebb Budapestre utazik, hogy jelen legyen a delegácziók ünnepélyes megnyitásánál és hogy a szerb egyházi kongresszusnak minden oldalról óhajtott egybehivását az ősz végére előkészitse.

Kolera a fővárosban.

— Saját tudósitónktól. —

Tegnap este óta uj beteget nem vettek föl a barak-korházban, s halálozás sem fordult elő. A budai barak-korház is üresen áll.

*

A belügyminiszter és a Kolera. Pertik Ottó tanár, a bakteorogiai intézet vezetője, tegnap délután — külön utasitásra személyesen tesz jelentést Szapáry Gyula gróf belügyminiszternek eddigi viszgálatainak eredményéről.

*

A tisztifőorvosi hivatalról némely körökben még most is el van terjedve az a teljesen alaptalan vélemény, hogy a kolerának felléptét óvakodik nyilvánosságra hozni. Ezzel szemben a főorvosi hivatal határozottan kijelenti, hogy amikor a bakteorológiai vizsgálat koleraesetet állapit meg, a hivatal azonnal tudatni fogja azt az összes lapokkal. Deák István holttestének felbonczolása után a bakteorolagiai és szövetségvizsgálatot tudvalevőleg a bonczoló Schenthauer tanár mondotta ki szükségesnek. A tudós tanár már benyujtotta a hivatalos bonczjegyzőkönyvet, azonban ebben is — a kellő orvosi okadatolással — csak a további vizsgálat szükségességét hangsulyozza. A gyanus körülmények közt elhaltak felbonczolása nem is annyira a kolerának esetleges konstatálására, mint annak megállapitására szükséges, vajjon nem más a kolerát kizáró ok idézte-e elő, a mely esetben a további vizsgálatok elmaradnak. Deák István ürülék és szövetvizsgálata tegnap délig még nem volt befejezve, amit némileg az uralkodó hőség is késleltet. A vizsgálatnál használatos gelatirelenczek ugyanis rendkivül könynyen oldódnak ugy, hogy mesterséges módon kell a hőmérsékletet a dolgozó szobában csökkenteni. A hamburgi bakteorologaiak, a kik a kolerát fellépte után csak harmadnap konstatálták, szintén a nagy hőség által voltak gátolva. a vizsgálódásaikban.

A mentőegyesület által megrendelt dezinficiáló készülék már megérkezett Németországból s a külső váczi-uti szükségbarakban helyezték el. Oda szállásolták el az utóbbi napokban kolera tünetek közt megbetegedettek hozzátartozóit. Ezeket tegnap este megfürösztötték s ruháikat tegnap este 11 órától ma déli 11 óráig, tehát teljes 12 órán át a készülékben kifőzték. Az elkülönitett egyének mindaddig ott maradnak a barakban s szigoru felügyelet alatt állanak, mig távozásukat a tisztifőorvosi hivatal meg nem engedi.

Tanügy.

A fa- és fémipari szakiskola.

— Felhivás beiratkozásra. —

Az aradi államilag segélyezett fa- és fémipari szakiskolában a beiratások szeptember hó 28-án (szerdán) délelőtt 8—12-ig és délután 3—6-ig az iparosház földszinti tanácstermében tartatnak.

Rendes tanulókul fölvétetnek beszegődtetett butor s épület-asztalos, esztergályos,, képfaragó, gép-, épület- és mülakatos tanulók ha legalább a közép vagy polgári iskola két osztályát vagy az elemi iskola hatodik, illetve az alsófoku ipariskola harmadik osztályát sikesen elvégezték, vagy ezeknek megfelelő fölvételi vizsgát tesznek le.

Rendkivüli tanulokul fölvétetnek a kevesebb előképzettséggel biró segédek és tanulók is, de ezek csak egyes tárgyakat hallgattatnak.

Beiratáskor minden növendék tartozik bemutatni keresztlevelét, iskolai bizonyitványát, himlő elleni beoltásról szólló bizonyitványát a tanonczerződését.

A rendes tanulók fölvételi-dijat és tandijat nem fizetnek, de tartoznak magukat, az iskolában szükséges tanszerrekkel ellátni.

A mester urakat kérjük, hogy tanulóit beiratásánál lehetőleg jelen lenni sziveskedjenek és erre a tanuló szülőjét esetleg gyámját is fölkérjük.

A fa- és fémipari szakiskolával kapcsolatosan Arad szab. kir. város az iparos segédek számára esti tanfolyamu szakrajz iskolát állitott fet. Ez iskola hallgatója lehet mindazon segéd, ki első sorban a fa vagy fémipari szakban másodsorban olyan ipari szakban dolgozik, hol a kép fontossággal bir.

A szakrajziskolában a beiratások szeptember hó 25-én és október hó 2-án mindenkor délután 4—6-ig az iparosház földszinti tanácstermében tartatnak.

Az iskola felügyelő-bizotságának határozata folytán a szakrajziskolába lépő minden egyes segéd 1 frt beiratási és az egész tanévre 1 frt tandij fizet, ezenkivül tartozik magát, az iskolában szükséges tanszerekkel ellátni.

A fa- és fémipari szakiskola és az ezzel kapcsolatos ipari szakrajziskola igazgatósága.

Időjárás.

Légnyom s: reg el 7 órakor 763.7 mm., délután 2 órakor 762 3 . *Hőmérsék* reggel 7 órakor C° + 17.3. délután 2 órakor C° + 26.3. *Szél iránya és ereje:* reggel 7 órakor K. 3. délután 2 órakor D. 2. *Felhőzet:* reggel többnyire derült, délután többnyire derült. *Csapadék* az utóbbi 24 órában: 0 mm.

Felhivás előfizetésre.

Az idei utolsó évnegyed alkalmából ismét felhivjuk t. közönségünk figyelmét az előfizetések megujitására.

Törekvéseinknek eddig tapasztalt méltatása buzditás nekünk a jövőre s igyekezünk minél inkább alkalmazkodni a hirlapolvasó közönség igényeihez. Ez okból kerüljük a közélet eseményeiről közlött tudósitásokban az egyoldaluságot és részrehajlást, hanem megirunk minden közérdekü dolgot lehető hüséggel és részletességgel, hogy közönségünk minden irányban, az igazság elferditése nélkül, legyen lapunkból tájékoztatva.

Programmunk a régi marad. Az „Aradi Közlöny ezentul sem lesz hive a botrányvadászó, erőszakolt szenzácziónak, a családok és egyesek magánügyei irányában gyakran tanusitani szokott kiméletlenségnek, hanem marad az olvasó jó barátja, panaszainak, érdekeinek szives közvetitője minden irányban, a napi és politikai élet hü tükre és tájékoztatója.

Vezérczikkeinkben foglalkozunk politikai kérdésekkel, a mint azt a nevezetesebb események magukkal hozzák, felöleljük a társadalmat és közgazdaságot, de leginkább Aradmegye és Arad város aktuális ügyeit, annak a fejlődés, előbbremenetel érdekében szükséges mozzanatait stb.

Tárczáink eredetiségét és változatosságát majd minden nap van alkalmunk bebizonyitani a közönség előtt. Vidéki tudósitóink száma folyton szaporodik, hirrovatunk a leggazdagabb. Kiváló gondot forditunk közgazdasági rovatunkra, melyben mindig közlünk eredeti táviratokat a budapesti tőzsde az napi árfolyamairól.

Távirati rovatunk, mint olvasóink számtalanszor meggyőződhettek róla, az összes helyi lapokéénál tartalmasabb, gazdagabb. Ilyen marad ezutánra is. A förendi- és képviselőház minden üléséről részletes tudósitást hozunk budapesti levelezőnk tollából.

Kérjük az előfizetések szives megujitását.

—

Az „Aradi Közlöny" előfizetési árai:

Helyben házhozhordva:		Vidéken szétküldve:	
Egész évre	12 frt — kr.	Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	6 frt — kr.	Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt — kr.	Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.	Egy hóra	1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr. vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb dijak az „ARADI KÖZLÖNY" kiadóhivatalának küldendők, ugyszinte ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

A „ticsi."

— Rajz. —

Irta: ifj. Móricz Pál.

Ha ismernék ugy, a hogy én — szeretnék is, mint akár csak én. Gyönyörü kis bébé. Alig negyedfél éves. Eleven kis leányka, fürge mint a csik, beszédes, mint a pacsirta. Nagy, fekete szemei könnyeket gyöngyöztek, mikor megismertem. — A vasuti váróteremben találkoztunk legelőször. A hajnal még alig pirkadott. Miriádnyi gyémánt sugárként csillogtak a harmattal nedves levelecskék, füszálacskák. S a virágok felett még nem döngicsélt a szorgalmas vadméh. A kis leány is álmos volt. Szemecskéiről még alig hogy elreppent tündérálom, álmatag, mézédes mámorral teljes volt az. Pirosbársonyhoz hasonló kis ajkát durczásan szoritotta össze, csak mikor egy-egy hangos, zokogásszerü sóhaj tört ki abból, láthattam a fénylő, fehér, apró fogakat. Kurta kis szoknyája alól formás, napsütötte lábikrák kaczérkodtak ki s apró morcos kezei közt kis kosárkát szorongatott. Valy mely kincsek lehettek abban? Czukorral kedveskedtem neki. Az ut hosszu volt s igy lassan összebarátkoztunk. Ölembe vettem s ugy meséltem neki. Majd ő csacsogott, bohókás szavakkal, kedves dolgokat a piszra orru babáról, a Nünü macska pajkosságáról, a dada tündérmeséiről, a jó papáról, mamáról meg a kis testvérkékről, kik a krumpli czukrot meg nálánál is jobban szeretik.

Hát kis testvérkéi is vannak, kérdtem a piczikétől.

— Igen! mondta határozottan, mintha az a legtermészetesebb dolog lett volna. Tettő! tette hozzá.

— Lányok? faggattam tovább.

— Tettő! mondta ujból, ujját szopogatva. Szemei csodálatot, s ajka durczás csucsorodása zavart és rémületet árultak el.

— Lányok? Kis hugocskák — nénikék? ismételtem tovább.

— Nem! Tét fiu, csathogy az egyit ticsi! árulta el a családi titkot a beszédes kis perszóna, ki ölemből kiugorva már ekkor a kocsiablaknál bámészkodott. Aztán nemsokára süvitett a gőzt prüszkölő gép is. Csengettek. Harsány kiáltás hangzott el:

— Zsombolya! „két percz!" „kiszállani!"

Kiszállottam. A „ticsi" utazott tovább, de sirókás két nagy szemét, durczás piczi piros ajkát feledni nem tudom, mert a bohókás csacsogása a Nünü macskáról, a piszra orru babáról, a dada meséiről, a mindeneknél édesebb krumpli-czukorról, a jó papáról, mamáról emlékembe hozta azt a vadvirágokkal benőtt sirhalmot, hova az én kedves jó anyám, az én gyermekkorom mesés tündérálmai, a lepkét kergető játszi kedv s boldogságom vannak eltemetve

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 1. —

Változó felhőzet.
Helyenként csapadékok.
Hősülyedés.

A helyettes.

(Egy furfangos képviselőjelölt.)

Dombováry-Schnehof Géza budapesti fiskális ur, éppen a háromszázhatvannegyedik öt forintos bélyeget előlegezte egyik szegényördög kliensének az aktájára, és konstatálta, hogy a frissen nyitott iroda valódi diákétvágyhoz hasonló jóizüséggel fogyasztja az apósa által hiány nélkül leolvasott negyvenezer forinytnyi hozományt, midőn a második szobában körömtisztogatással elfoglalt irodavezetőjének egy táviratkihordó alkalmatlankodott. A háborgatás miatt méltán boszankodó helyettes ügyvéd ur, kellően zord arczczal nyitott be princzipálisához és átadta a sürgönyt.

— Honnan kapjuk ezt, amicze Arany? — kérdé fontosan az ügyvéd ur.

Amicze Arany, az irodavezető, mély belátással felelé:

— Tessék csak fölbontani; azonnal megtudjuk.

Dombováry-Schnehof köz- és váltó-ügyvéd ur, jól megigazitván a csiptetőjét, ünnepélyes arczczal tekintett bele az elsö sürgönybe, mit az iroda kapott.

A sürgöny hihetetlen dologról mesélt. Képviselőjelöltuek kérték föl DombóvárySchnehof urat az erdélyi légyesi kerületből.

Az ügyvéd ur soha életében még nem is hallotta a légyesi kerület hirét, de a kerület intéző férfiai, ugy látszik, ismerték nevét és nagyrabecsülték öt, mert a sürgöny e szavakkal végződött:

„Az ön nagyrabecsült, kiváló nevével zászlónkon, győzelmünk biztos. A légyesi kerület negyvennyolczas párti végrehajtóbizottsága."

Dombováry-Schnehof Géza köz és váltóügyvéd ur, arra kérte amicze Aranyt, hogy hagyja magára és midőn ez megtörtént, hihetetlen gondolatokba merülve mérte végig másfél óra hosszán át a szobát. A kérdéses idő leteltével, hunczutosan megvakarta füle tövét, egyet mosolygott és leülve az iróasztalához, a következő sürgönyt menesztette a légyesi kerület nyegyvennyolczapárti végrehajtó bizottsághoz:

„Kitünően tisztelt végrehajtó bizottság! A jelöltséget ünnepélyesen elfogadom, de mivel nagyon el vagyok foglalva, a mai vonattal utra kél helyettesem Arany Ferencz ur, ki minden tekintetben fel van hatalmazva önök kel tárgyalni és végezni. Éljen a negyvennyolczas párt. Dombováry Schnehof Géza."

Az esti vonattal aztán leutazott ö maga, légyesi kerülebe

Hát, frátye Marián — szólt bizalmasan az ügyvéd ur — én nekem tudnom kell, hogy a jelölt urtól körülbelül mit kivánnak? Tudja, mennyit kivánnak?

— Ase, 20,000 forintot, domnule — vágta ki az oláh kortes.

— Kell biz oda 25,000 forint is — tóditja Pimzelstein Aron ur.

— Na, na. Ez sok — folytatta az alkudozást Dombováry-Schnehof ur — a jelölt ur nagyon fösvény ember; 15,000 forintot adna, de többet nem, semmi szin alatt.

— No hiszen — hagyja alább a derék Pimzelstein ur — tizenötezer forint . . . tizenötezer . . . . tetszik tudni, nem fogunk összeveszni . . .

— De aztán mondok valamint — hunyorgatott jelentősen Schnehof ur — ugy-e, én is kapok majd valamit? Mi? Hm?

— Persze, persze, — mondták gyorsan oda a római és a jeruzsálemi kortes. — aztán mennyit akarna, kedves Arany helyettes úr?

— No, ugy ötezer forintot, — sugdosta az ál-helyettes jelölt.

— Ötezer; ötezret mondott, kedves Arany ur? — kérdé minden ellenkezés nélkül Pimzelstein kortes, — jó, jó . . . Maga egy nagy gauner . . . De tetszik nekem, hogy ilyen . . . hogy is mondjam . . . szemes . . . Mondja csak, herr von Aranylében, — és válon ölelte a „helyettes"-t, — hogy is hivták magát azelött? . . . He? Was?

Dombováry-Schnehof föltalálta magát és bizalmasan mondá:

— Goldstein war ich früher, — és kapván a bizalmas perczen, visszaölelte Pimzelsteint és kérdé:

— De, mondja csak kedves Pimzelsteinlében, van ennek a Dombováry-Schnehofnak valami kilátása a győzelemre?

A derék Pimzelstein elkaczagta magát.

— Lächerlich! Hova gondol?! . . .

Dombováry-Schnehof Géza köz- és váltóügyvéd ur, a másik pillanatban már rohan az indóházhoz és zonázott vissza Budapestre a megmentett tizenötezer forinttal.

—ö—ö—

HIREK.

Október 1. Szombat. Róm. kath. naptár: Remig. — Protestáns naptár: Remig. — Görög-keleti naptár (szeptember 19.): Trofim. — A nap kél 6 óra 1 perczkor, nyugszik 5 óra 38 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiségi: polgári iskola. földszint.

Október 2. A fa- és femipari szakiskola megnyitása délelőtt 11 órakor.

Október 3. A Justh-Rátz sajtópör tárgyalása.

Október 4. A kereskedelmi és iparkamara ülése délutáu 5 órakor.

Október 5—6. Ellenőrzési szemle a honvédlaktanyában.

Október 8. A tornaegyleti vivókör ünnepélyes megnyitása.

Október 10. Aradmegye őszi évnegyedes közgyülése délelőtt 9 órakor.

Október 10. Az aradi gazdasági egylet közgyülése délután 4 órakor a vasuti palota ülésteremben.

Október 16. Az 1848—49-iki honvédek aradi egyletének közgyülése.

— **A fogházügyben.** Fábián László főispán és Salacz Gyula polgármester Budapestről, hol a igazságügyi palota érdekében közbenjártak a miniszternél, ma reggel haza érkeztek. — Jogos érdeklődéssel tekintenek Arad polgárai az ut sikere elé, mely végre is e régen vajudó kérdésünket ugy ahogy, dűlőre viszi. Holnapi lapunkban azt hisszük, már tudni fogjuk az eredményt és sietni fogunk azt olvasóinkkal is megismertetni.

— **A hivatalos lapból.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister: Oltványi Pál, prépostnak, a szegedi apácza-iskolák igazgatójának, azon alkalomból, hogy a szeged-alsóvárosi apácza-népiskolába járó négy szegény árvaleány javára 800 frtos alapitványt tett, őszinte elismerését és köszönetét fejezte ki.

— **Patakok napja** Akár egy népdallal is kezdhetnők és mindjárt rávezettünk a helyzet szignaturájára. „Októbernek elsején be kell rukkolni!" sir le a népdal annyi ujdonsült honfiról, nagy hetykeséggel, tengernyi elbánással, de töméntelen neki busulással is. És a helyzet ontja a falubeli patakokat, a szemrevaló fehércselédek karbunkulus szeme mögül, a kiadós könymirigyekből. Az egész országban a bánat eped és aligha van még november elsejére, a halottak napján is olyan általános ellágyulás mint ma. Ki tudná szerit-számát a garád-menti, patak-parti szomoru füz tövében lefolyt érzékeny bucsuknak és vérszerződésnek, a melynek refrénje: „Várlak, visszavárlak!" Az általános patakzudulást elősegiti az a „szerencsétlen anya, a kinek katona a fia", ugy, hogy itt-ott Jeremiás siralmait cselekszik hatással és kitartással. Még utoljára az érdekelt császári bakának kell megemberelni magát. „Ne sirjon anyó! Oda is ember kell!" S a dolgában biztos, virtusos fiut oly rosszul palástolja, hogy még jobban elered a patak. Oda se neki! Igy volt az világ állása óta. Egy hét mulva freiter ur Flinta levelet fog irni az öregeknek haza, „hogy selyem az élet". De azért csak énekeljék hát mégis nagy elkeseredéssel, hogy „októbernek elsején be kell rukkolni." Mivel ma van a patakok napja.

Tegnap hosszu rajokban eresztettek a bundások az Andrássy-téren már nem dalikáltak. Ott meredt szemükbe a fesztung és szorongó szivvel tanácsolták egymásnak: hallgassunk!

— **A zsidok legnagyobb ünnepe** Ma, veszi kezdetét az izraliták legnagyobb ünnepe. A Jom-kipur, a legszigorubb böjt napja, melyet kegyetlen önsanyargatásig visz a hithü izraelita és még a modernebb se meri annak parancsait egészen figyelmen kivül hagyni. A Jom-kipur a böjt és az imádság napja: éhező vezekléssel, jajgató imával kell engesztelni a haragvó Istent, aki villám és dörgés között adta parancsait Horeb hegyén. — Es hogy még inkább megbocsásson — ök is megbocsátanak minden ellenségüknek. A zsidók nagy ünnepe kezdődik ma este és holnap ér véget — Megtöltik az imaházat a hivők, akik reggeltől estig arczra borulva könyörögnek ott a hatalmas Jehovához. —

— **A hadsereg rendeleti lapjából.** Kineveztettek segédorvos-helyettesekké egyéves önkéntesi szolgálatuk teljesitése után: dr. Rieder Vilmos a 29. gyalogezredtől és dr. Ostersetzer Ignácz a 33. gyalogezredtől a temesvári helyőrségi kórházhoz.

— **Hálátlan müvész.** Farkas Béla vándorszinészdirektor társulata a nyáron Felvinczen ütött sátrat s minthogy a társulatnál a hösszerelmes szerepkörére nem találódott alkalmatos müvész, nyomban szerződtették kisegitő hösszerelmesnek Schutz Gyula pinczért. Schutz megkezdve müködését kölcsön kéregetett, hol egy szalon öltönyt, hol egy vadászöltönyt, hol meg egy pár lakkos csizmát. Mikor az igyen szervezett garde-robe vagy 100 frt értéket képviselt, ott hagyva direktort, kapufélfát, megugrott s a ruhákat pénzzé téve, az árukat hamarosan ellumpolta. A direktor szorult. Mindenfelé nyagatták a kikölcsönzött ruhák áráért. Alig menekült meg karmaik közül s érkezett tegnap Aradra, az Andrássy-téren találkozott a hösszerelmesével. Schutz nem örült a viszontlátásnak, meg akart ugrani, de egy rendőr nyakon csipte s a kihágási biró elé állitotta. Tettét beismeri s igy Felvinczre fogják tolonczolni, a hol bizonyára szomoruan végezve szinészi pályáját, drámai hőssé növé ki magát.

— **Aradváros közegészségügyi bizottsága.** Kedden délután 4 órakor a városháza emeleti kistermében ülést tart.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A nagymajláti önkéntes tüzoltó-egylet alapszabályai, a m. kir belügyminiszter által, f. évi 73.658. szám alatt, a bemutatási záradékkal elláttattak

— **A megyei lovassági laktanya.** Serényen halad elöre az épitési munka a megyei lovassági laktanyánál. Az alapozási munkálatok már teljesen befejeztettek ugyanyira, hogy nehány nap mulva a falazat már kiemelkedik a földből.

— **Névmagyarositás.** Fleischmann Manó battonyai illetőségü ugyanottani lakos vezetéknevének „Fodor"-a kért átváltoztatása, f. évi 71.895. számú belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— **Gyilkosság az országuton.** Csákováról irják lapunknak: Véres dráma játszódott le tegnap délután a folyai országuton. Mészo Péter folyai földmives kocsija ugyanis összeütközött Gaitza J. ottani parasztgazda kocsijával. Mészo e miatt összeszidta Gaitzát, hogy miért nem vigyáz jobban. Gaitza haragra lobbant és előrántva kését, rátámadt Mészora. Mészo erre kivette forgópisztolyát és lelőtte ellenfelét, a ki sziven találva, rögtön halva rogyott össze. Mészo behajtatott a községházára és feljelentette önmagát. Az elöjáróság ennek folytán a községbe szállittatta a holttestet, a gyilkost pedig átadta a biróságnak. Mészo kihallgatása alkalmával azt adta elő, hogy önvédelemből nyult a forgópisztolyhoz. A csákovai járási biróság már künn járt a helyszinén és megkezdte az elönyomozásokat.

— **Érdekes kép.** Ifj. Lőcs Rezső városi aljegyző érdekes képet ajándékozott a szabadságharczi ereklyemuzeumnak. Utrika Antalnak, az aradi vár 1849-ik évi foglyárjának aquarell képe ez, melyet Litzenmayer remek ecsetje alkotott. Utrika valóságos jó szelleme volt az aradi vár foglyainak kik közül többeket becsületszó alatti visszatérés kötelezettsége alatt, a drákói szigor ellenére

a városba bocsájtott. Maguk a vértanu tábornokok hálájuk jeléül az utolsó órában apró ajándéktárgyakkal kedveskedtek a jó barátnak. A képről a muzeum igazgatása a család részére másolatokat készittetett. A másolatok igen hüen kerültek ki Klapok Alajos müteréből.

Ezek a loyalis válaszok. Pompás kis loyalitási történetkét kapunk most a logutóbb végbement visegrádi király-vadászatról. Tudva van, hogy ő felsége ilyenkor sokszor minden czeremonia nélkül szokott a körülötte levő urak közül egyeseket megszólitani. Ez nem egyszer hozza zavarba a mi urainkat, a kik ritkán jutnak hasonló alkalomhoz s rendesen tulságosan ovatosak a válaszban. De még az ilyen sorban is magasabb humorba keveredett Hontmegye egyik érdekelt járásának közszeretetben álló főszolgabirája, a ki ő felsége elé ment N.-Marosra, mikor a király onnan Visegrádra volt átkelöben. — Ugy esett, hogy a hajocskára valamelyest várni kellet, a kiálló hajó mellett pedig egy másik gőzhajó állott szép csöndesen. A király könnyü vadászruhában a nagy-marosi perronon le-föl sétálgatott addig, a mig az átkelés pillanatta megjön. Egyszerre csak megáll ő felsége a gyanutlan főszolgabiró elött:

— Nemde, ön a főszolgabiró?

— Igen, felség.

— Látja ott azt a gőzhajót a kikötőben?

— Igen, felség.

— Mindég ott szokott állani az a gőzhajó?

No most, — gondolta magában a főszolgabiró, — ezt már magam sem tudom. De ugy rémlett neki mintha az udvari etiquette szabályai szerint kétség esetében mindig igennel kellene válaszolni. Habozás nélkül ráhagyta tehát a fölségre:

— Igen, fölség, az mindig ott szokott állani.

Alig hogy ezt kimondotta, a Duna felől éles fütyülés hallatszott:

— Pfüüü . . .

Ime a gőzhajó nagy vigan neki indul a Dunának és szépen elgözölgött onnan. — A főszolgabiró persze elsápadt s az urak egymásra néztek: „jaj, mi lesz most mindjár ebből!“ A király azonban elfordult az elképedt járási főnöktől s szeliden mosolygott a bajusza alatt. Azt gondolhatta magában: „Hiszen ha csak ennél nagyobb hibát nem csinálnának; akkor nem volna baj!“

— **Nem rossz.** A marosvásárhelyi „Közérdek“ ma hozzánk érkezett két számában „A szép Etelka és udvarlói“ czimmel egy folytatás elbeszélést közöl, mely elbeszélés czime alatt csillag alatt a következő megjegyzés van: Fel akartatott olvastatni f. é. ápr. 12-én egy Hódmezövásárhelyen rendezett hangversenyen, de az idő rövidsége és a dolgozat hosszusága miatt szerencsére elmaradt. Szerk. Hm! . . .

— **Megváltozott hajó menetrend.** A magyar államvasutak igazgatósága arról értesit, hogy a belgrád- orsovai járatok megszünnek és folyo évi szeptember hó 29 töl kezdve a hajók a IV. a. menetrend szerint, csak Belgrád és Gradistje között fognak közlekedni, oly módositással azonban, hogy a hajók Báziást sem a völgy, sem a hegymenetben nem érintik.

Gradistjéről — Belgrádba pedig a IV. a. menetrendben kitüntetett napokon a gözös reggel 8 óra 20 perczkor indul.

A Szávában B. Rácsa, Mitrovicza és Sabacz közötti napijáratok oly modósitással tartatnak fenn, hogy a gözös folyo évi szeptember hó 28-ától kezdve Sabaczot, valamint Szerb Mitroviczát nem érinti, hanem Sabacz helyett azzal szemben fekvő Klenák leend a hajó kiindulási, illetöleg végállomása.

A Vakovár — ujvidéki, valamint a belgrád — sabaczi hajójáratok nem változnak.

Budapest 1892. szeptember 28.

Az igazgatóság.

A kolera.

(Levél a fővárosból.)

— szeptember 30.

Fájdalom, Budapesten ez a legujabb és legnagyobb hir. Többé már nem lehet kételkedni benne, hogy a rémséges ázsiai vendég kezd kinyujtózkodni palotasoraink között. Lassan értünk bele.

Gyomorhurutok, bélhurutok, kolera-nostras esetek egész sora elözte meg s ugy lehet, a „gyanus megbetegedések“ közt már napok óta ott szerepel a valódi kolera is, de ilyenkor a baczillust kereső orvos is rálehel egy kicsit a górcső „objektivjére“, hogy valahogyan meg ne lássa a ficzánkoló kolera-baczillusokat kellő tisztaságban. Ez is az emberiesség bizonyos neme s ha már a kolerán nem lehet kifogni, legalább lefülelik annak legnagyobb szállásesinálóját: a félelmet, melyről ki van deritve, hogy ez minden féle melegségnél és vizvezetéknél jobb koleravezető. Hogyan jött be, mint jött be, azt nem lehet tudni. Elég baj, hogy itt van.

Ma már halálesetek bizonyitják s városszerte megindult a háboru ellene. A mentő kocsik helyett (amelyeket óvni kell az infekcziótól) nehéz kerekü kolera-fourgonokat lehet látni vászonteritővel s széltében folyik a karbolozás és a kolerafészkek elpusztitása. Alább lehet olvasni, hogy a legszegényebb népett ronda tömegszálásából „kilakoltatják s barakban szállásolják el. Azonkivül ma az egész Nádor-utczát dezinficiálták, mivel a külső Nádor-utczában kolera-eset fordult elő. Máskülönben pedig kevés a nyoma a nagy eseménynek. A kolera, mint minden kórság (kivéve az arisztokratikus influenzát) a legszegényebb osztálynál ütött ki s eddig minden koleraeset az „alsó százezer“ körében fordult elő. A szegény nép rosz táplálkozása s kevésbbé tiszta életmódja kedvez a baczillusoknak. Ezek nem ihatnak, szegények, savanyu vizet, vagy bort s gyomruk sem tartalmaz elegendő savat, hogy a baczillust eleméssze.

A misera plebs contribuens természetesen szokott fatalis közönyével veszi a dolgot; de a vagyonosabb osztályoknál sincsen rémülés. Körülbelül már mindenki hozzászokott a kolera gondolatához s legfölebb csak azon fogadkoznak, hogy „mától kezdve nem iszunk vizvezetéki vizet! Sok felé, különösen a kávéházakban Pasteur-féle szürőkészülékek vannak fölállitva, másutt forralják a vizet s azután lehütve isszak. Szóval védekezik, ki a hogyan bir s ameddig vagyoni eszközei terjednek, mivel a védekezés sokba kerül s ezen akad meg sok minden. Csak az a kérdés, mi lesz az iskolákkal? Persze a mennyi gyerek van, az most mind arra spekulál, hogy bezárják az iskolákat s ez — ha a kolera növekszik — alighanem be is következni. Ma persze már nem tekintik a kolerát olyan ragályos bajnak, mint a difteritiszt és az iskolák bezárásával nem sietnek. De annál jobban kellene vigyázni az iskolai vizvezetéki csapokra, a hol a gyerekek — rendesen egy és ugyanazon edényből — tömegesen isznak. Talán jó lett volna az iskolában elegendő mennyiségü forralt vizről gondoskodni a gyerekek számára; de ha már ez nincs, a szülők okosan teszik, ha gyermekeiknek lehetöleg a szivére kötik, hogy az iskolában ne igyanak s tartság ki, a mig hazajönnek. A gyermekek különben — ugy látszik, emésztő képességük fokozottabb volta miatt — jobban elemésztik a baczillusokat, mint a felnőttek, vagy épen a gyönge gyomruak s igy rájuk nézve kisebb a veszedelem. A mi a védekezést illeti, olvasóinkat már hetek óta elláttunk jó tanácsokkal. Három kardinális jo tanácsot azonban nem lehet eléggé ismételni. Az egyik az, hogy a vizvezetéktől lehetöleg tartózkodjunk s vagy szürjük, vagy forraljuk a vizet. — A másik az, hogy mértékletesek legyünk életben, italban is megszokott életmódunkat ne változtassuk. És a mi legfőbb; neféljünk!

P. H.

Egyletek, Társulatok.

— **A „Kölcsei dalkör“** összes müködő tagjai felhivatnak, hogy az október 6-án tartandó gyászisteni tiszteleten elöadandó ének próbáira szeptember 30. október 3, és október 5-én esti fél 8 órakor a dalkör rendes helyiségében (kereskedelmi akademia baloldal földszint) kivétel nélkül megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

Szinház.

Az első előadás.

— Thermidor, Sardou drámája. —

Ma, oly hosszu szünet után, fölgördül a függöny hogy mindjárt egy kis szentenczióval kezdődjék az évad. Ugyanis az oly nagy port vert, hatósági betiltást ért dráma kerülelső elöadásul mint Sardou nagyhatásu müve a — Thermidor mely Párisban, minekutána betiltották, hetekig feszültségben tartotta a kedélyeket. A darabot mai tárczánk ismerteti. Az érdeklödés természetesen nálunk is kiváló iránta, a melyet fokoz a jelentős helyzet: hogy az 1892 | 93-ik szinházi szezon vele indul azon erökkel kiket elismerünk, de olyan vezető kézzel, mely eddig ismeretlen.

Nagy várakozással nézünk a szintársulat müködése elé, mely anyagi siker tekintetében igen jónak igérkezik. Arad müpártoló közönsége még hatványosabb mértékben tette lehetövé bérletek utján is, hogy erős, lendületes szinházi szezon legyen; hogy az itt müködő társulatot becsvágyában a gyér pártolás, avagy anyagi zavarok ne csappantsák.

Jogos várakozásunk mellé méltányos figyelmet kapcsoltunk. Lehető objektivitással fogjuk a társulat müködését kisérni; jóakaratu figyelmet fogunk tanusitani de nem az — igazság rovására.

Örömmel üdvözöljük e napot, midön a Muzsák csarnokában fölcsendül a magyar szó elméink táplálására szivünk gyönyörködtetésére és az érzéseinkkel mindenha velünk lesz a közönség is az a jó közönség, melynek pártolás hiánya miatt Aradon szinházi válság sohasem volt és nem is lesz soha.

Ami az első előadást illeti, az lehető jónak igérkezik. A drámai erök java el lesz ma a szinpadon foglalva. Haraszti Hermin, Arányi Bella, Gondáné, Márkus Ilon, Tárnoki Gizi; mind igen kitünő szerepeket kaptak. Egészen uj erő Márkus Ilon, egy rokonszenves kezdő váradi leányka, kinek müvészi körökben szép jövöt jósolnak.

A férfiak közül Somló, Pethes Imre, Bónis, Sz. Németh, Vedress, Nyilasy, Szepessy, Rózsa játszanak és mind igen kiaknázható szerepekben mutatják magukat be az aradiaknak ujra. A férfiak közt uj szereplő lesz Szalkay, a kit használható erönek tartanak.

Ma már megiehet jósolni, hogy telt ház lesz.

—

— **Szinházi müsor.** Holnap két előadás lesz. Délután félhelyárakkal a „Kornevillei harangok,“ Planquette-nek ez elnyühetetlen operettje este a „Csikós“, Szigligeti népszinmüve. Ebben látjuk ujra a társulat énekes primadonnáját Somlóné Vadnai Vilmát, mint mondják müvészetének delelöjén.

— **Mit játszottak Szt-Lőrinczen.** Igen mulatságosan fest a következő szinlap mely a vidéki direktorok szélhámosságának kiáltó jele.

A monolog.

Adatik, a szentlőrinczi első szintársulat által.

Ma, vasárnap, szept. 25-én,

Bérlet szünet.

Az ember tragédiája.

Nagy, látványos drámai költemény, paradicsommal, (!) eszkimókkal, (!) görög tüzzel. (!) Irta Madách Imre. Szinre alkalmazta Paulay Ede. Helyi érdekü zenével füszerezte: Mértföldy Gyula (!) a szentlőrinczi szintársulat karmestere (!!)

SZEMÉLYEK:

Az ur — — — — — Tölgyfay Zénó igazgató
Rafael — — — — — Bokory Idina
Gábor — — — — — Forrássy Soma
Mihály — — — — özv. Mikolayné
Luczifer — — — — Dakacs Oszkár
Ádám — — — — — Sallay Edömér
Éva — — — — — Battykay Jánosné
A föld szelleme — — Homoky Gizi
Catulus — — — — Gányó István
Hippia — — — — Repczey Olga
Fluvia — — — — — özv. Kanyaryné
Péter apostol — — Egy ismeretlen

Ezt megelőzi:

Bálután.

Tündéries monolog, irta Széczi Ferencz.

Egy nő — — — — — — Tölgyfay Zénóné.

Kezdete 7 órakor, vége tetszés szerint.
Helyárak: stb. stb. stb.

Az előadásra oly kevesen mentek el mindazonáltal, hogy a színészek másnap — megszöktek

Törvényszék.

— **Sajtópör.** Parecz György kir ügyésznek ifj. Steiner Károly temesvári hirlapiró elleni sajtóperében az aradi kir. törvényszék, mint sajtóbiróság október hó 25-ére tüzte ki az esküdtszék tárgyalás határnapját. A tárgyalásra most hivja össze a IV-ik a negyed esküteit a polgármesteri hivatal.

— **Elgázolt leány.** Szlatinán Krizsán Pavel, Csukuricza József és Berán Lipót munkások faszállitás közben egy teherkocsival eiütötték Janeseszk Sztana hülye leányt. A leány sulyos testi sértés miatt vádat emelt a törvényszéken él, amelynek büntető tanácsa tegnap az összes vádlottakat felmentette, mivel a lejtön haladó terhelt kocsit nem lehetett oly gyorsan megállitani, hogy a baj elkerülhető lett volna.

— **Bestiális büntény** Csonka Ferencz volt a vádlott s Janicska Róza 11 éves leány a sértett. A törvényszék zádlottat 1 évi börtönre s 20 frt kártéritésre itélte.

Táviratok.

A delegácziókról.

Budapest, szept. 30. (Saj. tud. táv.) A magyar delegáczió délután tartotta kijelölő értekezletét, melyben a bizottsági kijelöléseket ejtették meg. Első nyilvános ülése holnap délután lesz. Zichy Ferencz gróf bejelentette az elnökségnél, hogy gyöngélkedése miatt nem vehet részt a delegáczió ülésein, helyébe Gáll József póttag hivatott be.

Török Albert főispán ügye.

Budapest, szeptember 30. (Saj. tud. táv.) Török Albert főispán ügye mind érdekesebb alakot ölt. Bartha Miklós az »Ellenzék« szerkesztője kijelenti tudvalevőleg a mai reggeli lapokban, hogy az az ellenzéki czikk, amelyet a lapok Török Albertnek tulajdonitottak, nem Török czikke, hanem Szabó Károly ügyvédé.

Erre a nyilatkozatra ma Aldor Imre akinek nevét szintén emlitettük ebben a kellemetlen ügyben, a következő nyilatkozattal felel:

»Tény, hogy a kvalifikálhatatlan tudósitást Szabó K. ügyvéd ur küldte meg az »Ellenzék«-nek, csakhogy nem Török Albert ur diktálása alapján, hanem másolatban. A kezeim között levő eredeti fogalmazvány első betütől utolsóig Török Albert főispán ur kezeirása.

A tudósitás megjelenését levélváltás előzte meg. A részleteket e tárgyban ma nem szellöztetem. Csak az eredményt szellöztetem. Bartha Miklós minden izében gentleman levén, harczmodorát politikai téren is ehhez szabja. Az «Ellenzék» közleménye ennélfogva nehány pontjában sokkal enyhébb és simább mint az udvarhelymegyei szabadelvü párt elnökének Török Albert urnak kézirati konceptusa, saját pártja és főispánja és tisztikara ellen.«

Kolera.

Budapest, szept. 30. (Saj. tud. táv.) A kolera Budapesten nincs megállapitva. Szaktekintélyek állitják, hogy alig is lesz dolgunk kolerával, mindamellett bevárandó, pár nap mulva publikálandó az orvosi vizsgálat eredménye.

Jókai uj szindarabjai.

Budapest, szept. 30. (Saj. tud. táv.) Jókai Mór két uj szindarabot irt, egyik a »Világszép leányok« három felvonásos népszinmü, melyhez dalokat is ő válogatott össze, másik darab a »Gazdag szegények.«

Pápay udvari tanácsos vendégünk.

Bécs, szeptember 30. (Saj. tud. táv.) Pápay udvari tanácsos megigérte Váli Bélának, hogy a magyar szinmüvészeti kiállitást meglátogatja. Pápay teljes elismerését és örömét fejezte ki Csáky miniszter közbenjárására létesitett magyar osztály felett.

Tiltakozás az uj vámtarifa ellen.

Havre, szept. 30. (Saj. tud. táv.) A nagyiparosok, nagybirtokosok és kereskedelmi társaságok október 9-re nagy tiltakozó gyülést hivnak össze, mely az uj vámtarifa ellen irányul. E gyülésre éjszaki Francziaország minden vidékéről fognak érkezni küldöttségek.

Közgazdaság.

Aradi gabnavásár.

— Saját tudósitónktól. —

— szeptember 30.

(S—ss) Változatlan irányzat mellett elkelt

Buza I rendü 700 métermázsa 6 frt 70 krtól 7 frt 10 krig.

Buza II. rendü 200 métermázsa 6 frt 40 krtól 6 frt 70 krig.

Rozs 200 métermázsa 5 frt 60 krtól 5 frt 70 krig.

Arpá 100 métermázsa 5 frttól 5 frt 10 krajczárig.

Ó-tengeri 50 métermázsa 4 frt 40 krig.

Uj-tengeri 300 métermázsa 3 frt 60 krtól 3 frt 70 krig.

Tengeri csöves 500 métermázsa 4 frt 40 krtól 4 frt 65 krig 2 métermázsánkint.

— **Szüret a megyében.** Aranyág és Draucz községek hegykapitánsága a szüret megkezdési határnapját október 3-ára tüzte ki.

— **Száj és körömfájás** Az aradi közlegelőn a szarvasmarhák közt járványosan fellépett száj és körömfájás teljesen megszünt minek folytán a város területére elrendelt vesztegzár október 3-án feloldatik.

Szeszüzlet.

— Szeptember 30. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 51.5e, kicsinyben 52.— hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, szept 30. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 klgramm frt
Buza	bánsági	lanyha	7.35— 7.90
	tiszavidéki	„	7.55— 8.15
	pestvidéki	„	7.40— 8.20
	fehérmegyei	„	7.45— 8.20
	bácskai	„	—.——.—
	észak-magyarországi	„	—.——.—
Roza	—	szilárd	6.50— 6.75
Árpa	takarmány	lanyha	5.30— 5.50
	égetni való	„	5.70— 6.20
	sörfőzdei	„	6.40— 7.50
Zab	—	szilárd	5.60— 5.90
Tengeri	bánsági	szilárd	4.85— 4.90
	másnemü	„	4.80— 4.85
Káposzta-repcze		szilárd	11.20—11.50
Köles	—	csend.	4.55— 4.75
Buza	tavaszra	lanyha	7.48— 7.50
	junius 1892	„	7.83— 7.85
	őszre	„	—.——.—
Tengeri	máj.-jun. 1892	lanyha	4.84— 4.86
	szept.-okt. 1891	„	5.15— 5.16
Zab	Bpest sz. tavasz	lanyha	5.44— 5.46
	„ „ őszre	„	5.67— 5.69
Káposzta-repcze	aug.-szept. 1891	lanyha	—.——.—

Szokványgabona Inárfiére d. u. 5 órai zárlat

Hivatalos piaczi árak Aradon.

— Szeptember 30. —

Gabnanemük: Tiszta buza legnehezebb 6 frt 80 kr, közép 6 frt 70 kr, kétszeres legnehezebb 6 frt 60 kr, közép 6 frt 50 kr, rozs legnehezebb 5 frt 80 kr, közép 5 frt 70 kr, árpa legnehezebb 5 frt 10 kr, közép 5 frt — kr, zab legnehezebb 5 frt 20 kr, közép 5 frt — kr, retekrepcze legnehezebb — frt — kr, kukoricza 4 frt 50 kr 100 kilónkint.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. szeptember 30.

Magyar aranyjáradék 6%	—.—
Magyar aranyjáradék 4%	112.30
Magyar papirjáradék 5%	100.50
Magyar vasuti kölcsön	120.—
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsájtás	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsájtás	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsájtás	117.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvény záradékkal	—.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	—.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötv. záradékkkal	—.—
Erdélyi földtöhermentesitési kötvény	—.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	—.—
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	—.—
Magyar nyereménysorsjegy-kölcsön	146.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	—.—
Osztrák járadék papirban	96.50
Osztrák járadék ezüstben	96.20
Osztrák járadék aranzban	115.50
1860-ki államsorsjegyek	140.50
Osztrák-magyar bankrészvény	990.—

Aradvárosi szinház.

Evadérlet 1. szám. Havibérlet 1. szám.

Szombaton, 1892. évi október hó 1-én:

Thermidor.

Szinmü 4 felvonásban Irta: Sardou Victorien. Forditotta: Paulay Ede.

SZEMÉLYEK:

Labussiere	Sömlő.
Martial	Pethes.
Lupin, irnok a vizsgálati foglyok irodájában	Bónis.
Berillon, bádogos	Sz. Németh.
Marteau, a vizsgálati foglyok irodájának tirkára	Hajdu.
Tavernier, törvényszéki szolga	Viola.
Jolibon, fodrász	Sziklay.
Egy horgászó	Nyilasy.
Chateuil, bizottsági hivatalnok	Szepesi.
Pourvoyeur, kém	Vedress.
Wolff, törvényszéki irnok	Kassay.
Simonef, törvényszéki szolga	Parányi.
Fabienne Lecoulteux	Haraszti H.
Jaquelin, Berillon neje	Arányi B.
Francoise, mosónő	Gondáné.
Emerence	Márkus I.
Bouchard, az Arsenal kerület bizottsági tagja	Becski.
Gaspar, bádogos inas	Tárnoki G.
Brault, a Conciergerie kapusa	Csatár.

Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Nyilttér.*

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyujt

ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi **9½ frt** tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi **7 frt** tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6½% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. **Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.**

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolitása biztositttatik.

710 6—10 **Az igazgatóság.**

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

37062 | I. sz. 721. 2—3. **M. kir. államvasutak bpest-dunabalparti üzletv.**

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak budapest-dunabalparti üzletvezetősége az alábbi táblázatban foglalt anyagokat jövő 1893. évi január hó 1-től egy, esetleg — a kőolajat kivéve — három évre vagyis 1895. év végéig biztosítani kivánja és ezen anyagok szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet:

Anyaglajstrom osztály	Anyaglajstrom tétel	Tárgy	Egység	Egy évi szükséglet	Jegyzet
IV.	4	Csepü	q.	220	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
„	8	Faggyu	„	20	
„	23	Jutefonal	„	220	
„	38	Kőolaj	„	1200	
„	52	Tisztitó ásvány-olaj	„	70	Két-két üvegben egy-egy kilogramm küldendő be minta gyanánt
„	57	Henger kenő olaj	„	15	
„	67	Felpárolt ásvány-olaj	„	700	
„	69	Lepárolatlan vulcan-olaj	„	800	
„	71	Lepárolt ásvány-olaj	„	650	
XIII.	44	Tisztitott kender	„	50	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
„	164	Rézgálicz	„	65	

A fentebbi táblázatban foglalt mennyiségek csak a megközelitő évi előirányzatot képezik, ennélfogva az üzletvezetőség fenntartja magának azon jogot, hogy a kirótt mennyiségnél egynegyeddel többet vagy kevesebbet is szállittathasson. A szállitások a 129381 | 91 szám alatti általános és a fentebbi anyagokra vonatkozó különleges szállitási feltételek alapján eszközlendők.

Ezen feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73. sz. II. em.) vagy pedig az üzletvezetőség általános osztályánál (anyag és leltárbeszerzés Budapest, VI. Teréz-körut 62. sz. I. em. 9 ajtó szám) a hivatalos órákban naponként megtekinthetők, vagy a megállapitott ár előzetes lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárnál posta utján is megszerezhetők, megegyezvén hogy a különleges szállitási feltételekért 15 kr. az általános feltételekért pedig 25 fizetendő.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy az illető szállitási feltételeket ismeri és egész terjedelmükben elfogadja.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot hogy addig is, mig az ajánlatok felett döntőleg határozna, egyes ajánlkozóknál az ajánlati árban megrendeléseket tehessen.

Az illetü ajánlkozók ezen megrendeléseket teljesiteni köteleztetnek, a nélkül azonban, hogy ebből folyólag valamely anyag szállitásának átengedését követelhetnék.

Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az e felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen hogy ajánlattevő — ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti — ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

Az ajánlatban minden kétséget kizáró módon megnevezendő azon gyár vagy termelési hely, hol az ajánlott anyag készittetni vagy termeltetni fog és fentartja magának az üzletvezetőség azt a jogot, hogy kiküldött közegei által erről bármikor meggyőződést szereshessen.

Mindazon czégek melyek a magy. kir. államvasutakkal szállitási viszonyban mindeddig nem állottak, tartoznak szállitóképességüket és megbizhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyitványt az ajánlathoz csatolni.

Minden ajánlott czikkre nézve világosan megemlitendő hogy hazai vagy külföldi gyártmány avagy termelék-e, illetőleg valjon hazai vagy külföldi származásu nyers anyagból készült-e?

Az anyagok származását ajánlattevő azon hazai kereskedelmi és iparkamara által kiállitandó bizonyitvánnyal tartozik igazolni, melynek kerületében a termelési vagy gyártási hely fekszik.

Mindegyik szállitó köteles a munkaképtelenné vált, vagy elhalt és nyugdijigényre nem jogositott magy. kir. államvasuti alkalmazottak illetőleg azok családtagjai segélyezésére létesitett alaphoz szállitásai után érdembe hozandó összegek 1‰ (egy tized) százalékával hozzájárulni, mely járulék a számlák kifizetése alkalmával levonásba fog hozatni.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külczimmel:

«Ajánlat 37062 | 92 számhoz« **1892. évi október hó 25. napján déli 12 óráig** a magy. kir. államvasutak budapest-dunabalparti üzletvezetőség I. általános osztályának vezetőjénél nyujtandók be, vagy hozzá posta utján küldendők be.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1892. oktber hó 24-én déli 12 óráig a budapest-dunabalparti üzletvezetőség gyüjtő pénztáránál (VI. Teréz-körut 62. sz. a.) leteendő.

Az értékpapirok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennégy napnál nem régibb utolsó árfolyam szerint, de sohasem a névértéken felül számittatnak.

Az ajánlatban a megtörtént letét megemlitendő, az arról nyert leteti elismervény azonban az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlati árak a táblázatban kitüntetett egységek szerint tisztán és olvashatban számban és betükben kiirva és esetleg vámmentve a magy. kir. államvasutak budapest-dunabalparti üzletvezetőség vonalainak valamely az ajánlatban határozottan megnevezendő állomására teendők, kiköttetik azonban hogy az átvétel kizárólag a budapest-nyugoti szertárban történjék és az anyagok szállitó által a megrendelés alkalmával emlitett szertár czime alatt adassanak fel.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok melyek nem a kitüzött határidőben érkeznek, vagy táviratilag tétetnek, ugyszintén oly ajánlatok, melyek lényeges részükben javitásokat vagy vakarásokat mutatnak fel, végre melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételre egyáltalán nem számithatnak.

Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot hogy az ajánlók közt tekintet nélkül az árra szabadon választhasson, továbbá hogy az azok által ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmennyiseg szállitását is átengedhesse olyformán, hogy azok az ily részbeni szállitást is elfogadni köteleztetnek, hacsak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték, és végre hogy e czél elérésre bármily más intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1892. szeptember hóban.

A magy. kir. államvasutak
budapest-dunabalparti üzletvezetősége.

M. kir. államvasutak Bpest-déli üzletvezetősége.

23232 | 1892.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége az 1893. évben esetleg további 2 éven át saját vonalai részére szükséges kő-olaj, lepárolt ásvány kenő olaj, csepü, jutefonál, faggyu, ásvány hengerkenő olaj, vulcan olaj, tisztogató ásvány olaj, rézgálicz és tisztitott kender szállitását biztositani óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi október hó 25-én déli 12 óráig benyujtandók, a bánatpénz pedig folyó évi október hó 24-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek s a szállitandó mennyiségekvalamennyi üzletvezetőségnél megtekinthetők, illetve megtudhatók.

Ezen feltételek a budapest-déli üzletvezetőség (külső kerepesi-ut nyugdijházcsoport 2. sz. ház) által dijtalanul kiszolgáltatnak, esetleg kivánatra posta utján megküldetnek.

Az általános és különleges szállitási feltételek szintén megtekinthetők valamennyi üzletvezetőségnél, ezek azonban csak a megállapitott árnak lefizetése mellett szerezhetők meg a m. kir. államvasutak igazgatóságának nyomtatványtárától (Budapest, Andrássy-ut 73—75. sz.)

Az általános feltételek ára 25 kr, a különleges feltételeké 15 kr.

Budapest, 1892. szeptember hó.

Budapest-déli üzletvezetőség.

104546 | 92. sz. **M. kir. államvasutak.**

Hirdetmény.

(Osztrák-magyar kőszénforgalom.)

A vasuti és közlekedési közlöny f. é. junius 27-én megjelent 77-ih számában ad 73342 | CII. számu hirdetménnyel a fenti forgalomban érvényes 4-ik füzethez Dombrau és Karwin állomásokról Bécs á. v. t. állomásra szállitandó ásványszén, coaks és szénváyogküldeményekre nézve f. é. augusztus hó 1-re kihirdetett I. sz. pótlék helyett uj 4-ik számu füzet fog f. é. szeptember 15-ével életbe lépni.

Budapesten, 1892. aug. hóban.

A m. kir. államvasutak,
egyszersmind a részes vasutak nevében.

M. kir. államvasutak bpest-jobbparti üzletvezetősége.

32207. sz. 724 1—3

Hirdetés.

Értesitjük a t. közönséget, hogy a győr-gyanafalvai vonalon, Mezőlak- és Kis-Czell állomások között létesitett Vinár rakodó állomás f. évi szeptember hó 20-án a kocsirakományu teherforgalomra a következő korlátozással megnyittatik:

1. Ezen állomáson a kocsirakományu teherárukt raktározása nem engedtetik meg, s azoknak be- vagy kirakása közvetlenül a fuvarszekerekről, vagy azokra, a vasuti kocsik rendelkezésre bocsátásától számitandó dijszabásszerü rakodási idő alatt, e teljesitményért minden megtéritésre való igény kizárásával, a fél által eszközlendő.

Ezen rakodási idő tullépése esetén az általános dijszabási határozmányokban (I. rész) megszabott kocsi késedelmi illeték szedetik be.

1. Ezen állomáson élő állatok vagy egyéb oly áruk fel- és leadása, melyeknek be- vagy kirakásához külön berendezések vagy segédesoközök igényeltetnek, nem eszközölhető.

Az áruk berakásához szükséges kocsik 24 órával előbb irásbelileg rendelendők meg.

3. Az ezen állomáson fel- vagy leadásra kerülő kocsi-rakományu teherárukrz nézve a szállitási dij kiszámitása helyi árudijszabásunkban, a dijszámitás tekintetében megállapitott általános határozmányok mérvadása szerint, ezen állomás közvetlen kilométer távolságának alapul vételével eszközöltetik.

Budapest, 1892. évi szeptember hó 20-án.

Az üzletvezetőség.

Hazánk kedvelt és rendkivül szénsavdus

Szántói savanyu vize

kapható a kutkezelőség által megszabott igen előnyös árakon az aradi raktárban

Flamm Lipót szállitònál,

valamint az összes füszerkereskedésekben és vendéglőkben.

! ! Kérjünk csak Szántói fröcscsöt ! !

424 32—35

155—1892 szám. 748 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a pécskai tek. kir. járásbiróság 1892. évi 949. számu végzése következtében az aradi k. k. ügyészség által képviselt pécskai k. k. uradalom javára Szigmet János ellen 1115 frt 44 kr. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefogialt és 1280 frtra becsült buza és kukoriczából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbiróságnak 1192 | 892. számu végzése folytán 1115 frt 44 kr. tőkekövetelés és jár. erejéig Németperegen, alperes lakásán leendő eszközlésére **1892. évi október hó 13-ik napjának délután 3** órája határidöül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Pécskán, 1892. évi szeptember 24-én.

Klein Henrik,
kir. bir. végrehajtó.

11765 | 892. 742 1—3

Hirdetmény.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. évi szeptember hó 7-én 58692. sz. a. kelt körrendeletével a sertéstrágya vasuton való szállitásának szabályozása tárgyában 1889. évi junius hó 7-én 23122. sz. a. kiadott rendelet 4. és 5. pontjában foglalt és még ugyanazon évben módositott határozmányát egész terjedelmében fennállónak s annak a további intézkedésig való ujbóli alkalmazását rendelvén el, minélfogva közhirré teszem, hogy a sertéstrágya tulajdonosok, illetve sertésszállás birtokosok kötelesek a vasuton elszállitott sertés trágyájukat a melegebb időszakban az esetre, ha az a vasut mellöl 8 nap alatt a rendeltetési helyre el nem távolittatnék, avagy ha a trágya gyüjtö helyen rakatnék le, ahol bizonytalan időre fekve maradna, nemcsak 5 cm. vastag földréteggel betakarni, hanem elöbb a sertés trágyát 0.50, 1.0 mtr. mélyre ásott s mint egy 20 mtr. széles gödörbe elhelyezni, szalmával befedni és ennek megtörténtével azt 5 cm. földréteggel betakarni.

Miröl az érdekelteket azon hozzáadással figyelmeztetem, hogy a jelen rendelet pontos végrehajtását saját közegeimnél fogom ellenöriztetni s a netáni mulasztokat az 1876. XIV. t.-cz. 7. §-ában elöirt pénzbirsággal sujtandom.

Kelt Aradon, 1892. szeptember 23. a város kapitányi hivatala, mint I-sö foku egészségügyi hatóság.

Sarlot
főkapitány.

714—892. gazd. sz. 725 3—3

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a városi szegények házában elhelyezett, nem különben rendőrileg letartoztatott egyének részére szükséges meleg ételek, valamint kenyér szállitása iránt **f. évi október hó 3-án d. e. 10 órakor** árlejtést tart.

Kikiáltási ár a meleg ételre nézve adagonkint 14 kr. a kenyérre nézve 56 dekagrammos adag fehér kenyér után 10 kr., ugyanolyan sulyu adag fekete kenyér után 8 kr.

Bánompénzül leteendő a kenyér szállitásnál 150 frt, a meleg ételek szállitásánál 200 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése elött nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzöleg is megtekinthetök.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1892. évi szeptember hó 19-én tartott üléséböl.

Kiadta:
Lőcs Rezső
aljegyző.

161 | 892. vh. szám. 745 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy pécskai kir járásbiróság 1892 évi 943 számu végzése következtében az aradi k. k. ügyészség által képviselt pécskai k. k. uradalom javára Szigmet János ellen 516 frt 61 kr. s jár. erejéig foganatositott végrehajtás utján lefoglalt és 550 frtra becsült buza és kukoricza termésböl álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbiróság 1186 | 1892 számu végzése folytán 516 frt 61 kr. tőkekövetelés és jár. erejélg Német-Peregen, alperes lakásán leendő eszközlésére **1892. évi október hó 12 napjának délelötti 9** órája határidöül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Kelt Pécskán, 1892. évi szeptember 24-én.

Klein Henrik
kir. jbirósági végrehajtó.

10916 | 892.

Hirdetmény.

Bettelheim Manó aradi lakos a várostól haszonbérben birt földterületen egy gazdasági szeszgyár felállitására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. XVII. t.-cz. 27. §-a értelmében a helyszini tárgyalás f. évi október hó 1-sö napja d. u. 3 órája kitüzetik a melyre az érdekeltek ez uton és meghivatnak azon észrevétellel, hogy a telep tervrajza a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál f. évi szeptember hó 30-ig mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthető s a netáni észrevételek ugyanott irásban, élöszóval pedig a helyszini tárgyalás alkalmával megtehetök, mert ha ilyenek nem emeltetnek s ha egyébként köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek a telepengedély a mondott törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Kelt Aradon, 1892. szeptember hó 16-én, a város kapitányi hivatala mint I-sö foku iparhatóság.

Sarlot
főkapitány.

156 | 892. vh. szám. 747. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a pécskai tek. kir. járásbiróság 1892. évi 948. számu végzése következtében az aradi k. k. ügyészség által képviselt pécskai k. k. radalom javára Szigmet János ellen 1091 frt 61 kr. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás után lefoglalt és 1400 frtra becsült 30 hold buza és 20 hold kukoricza termésböl álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbiróságnak 1191 | 892. számu végzése folytán 1091 frt 61 kr. tőkekövetelés és jár. erejéig N.-Peregen, alperes lakásán leendő eszközlésére 1892. évi **október hó 13-ik napjának** délutáni 3 órája határidöül kitüzetik s ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Pécskán, 1892. szeptember 24-én.

Klein Henrik,
kir. jbirósági végrehajtó.

11407 | 892.

Hirdetmény.

A magyarországon tartani szokott országos (kirako s marha) és heti vásárok jegyzése a nagy méltóságu kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által kiadatván, az tudomás és tájékoztatásul a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál 14 napig az érdekeltek által betekinthető.

Arad, 1892. szeptember 20.

Sarlot,
főkapitány.

158 | 892. vh. szám. 744. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a pécskai tek. kir. járásbiróság 1892. évi 940. számu végzése következtében az aradi k. k. ügyészség által képviselt pécskai k. k. uradalom javára Szigmet János ellen 1013 frt 26 kr. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 1100 frtra becsült árpa, buza és kukoriczából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbiróságnak 1183 | 1892. srámu végzése folytán 1013 frt 26 kr. tőkekövetelés és jár. Német-Peregen, alperes lakásán leendő eszközlésére **1892. évi október hó 12-ik napjánaK délelötti 11** órája határidöül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Kelt Pécskán, 1892. évi szeptember 24-én.

Klein Henrik
kir. jbirósági végrehajtó.

163 | 892. vh. szám. 746. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a pécskai tek. kir. járásbiróság 1892. évi 942. számu végzése következtében az aradi k. k. ügyészség által képviselt pécskai k. k. uradalom javára Szigmet János ellen 378 frt 43 kr. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 525 frtra becsült buza és kukoricza termésböl álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbiróság 1185 | 1892. számu végzése folytán 378 frt 43 kr. tőkekövetelés és jár. erejéig Német-Peregen, alperes lakásán leendő eszközlésére **1892. évi október hó 12-ik napjának délelötti 11** órája határidöül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Kelt Pécskán, 1892. évi szeptember 24-én.

Klein Henrik
kir. jbirósági végrehajtó.

Nyomatott az „Aradi nyomdatársaság“ könyvnyomdájában.